

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Vlivy obrazu na dramaturgii a rozpočet audiovizuálního díla

Mgr. Radovan Urban

Radovan Urban je scenárista a režisér, podílel se na tvorbě dokumentárních i hraných pořadů, např. televizního seriálu Rodáci.

V příspěvku v rámci kolokvia „Jak ze scénáře vznikne prodejný film“ se zaměřil na práci kameramana, na jeho úlohu při vzniku audiovizuálního díla.

Na rozpočet díla má vliv nejen obraz, snímáný kameramanem, ale v první řadě kameraman sám – svými schopnostmi a svou cenou. V Americe je častý systém, kdy je kameraman specializován na daný žánr či téma, které dokonale ovládá a celý život pracuje v podobném duchu. Oproti tomu evropští filmaři se snaží být univerzální, což může být často na škodu, jelikož nemusejí mít dokonale zvládnuté filmové postupy pro daný žánr. Ale všude je základním parametrem výběru schopnost kameramana ztvárnit co nejlépe dané téma.

Jedním z nejdůležitějších mezníků je 1. čtení literárního scénáře, kdy si každý vytvoří prvotní unikátní představu o tom, jak by daný text mohl vypadat obrazově, náladově. Následně začne kameraman detailněji pracovat s tím, jak by chtěl jednotlivé obrazy vizuálně ztvárnit. Vytváří si představu o náladě, o možných záběrech o atmosféře a světle. Kameraman by měl být i dramaturgem – měl by o jednotlivých scénách i o celém filmu uvažovat z hlediska fungování příběhu.

Do procesu vstupují další lidé, zejména architekt, výtvarník, kostýmní výtvarník, kteří přinášejí svoje vstupy z hlediska scény, kostýmů a výtvarného řešení – některé filmy na této výtvarnosti hodně staví. S těmito lidmi musí kameraman velice úzce spolupracovat. Primární jsou technické parametry (velikost stavby v ateliéru, nevhodné kostýmy pro kameru). Každý ze zúčastněných by měl vnést do diskuze svůj pohled na věc.

Na základě vyhledaných lokací od lokačního jede režisér s kameramanem, zvukařem, produkčním a architektem na 1. obhlídky lokací, které si již předem vybrali dle fotografií. Kameraman by měl mít zásadní slovo při výběru lokací.

Vize a finanční možnosti jsou v častém rozporu, protože, aby bylo možné mít výsledné dílo co nejdokonalejší, byl by potřebný obrovský rozpočet. Velmi často, zejména v našich středoevropských podmínkách, jsou však tvůrci nuceni pracovat s rozpočtem menším – tudíž musí přijít na principy, jak film natočit tak, aby byl dobrý i s menším rozpočtem. Výsledkem by tedy měl být konsenzus ohledně nálad, atmosfér, lokací a vyznění jednotlivých scén – na základě těchto údajů pak kameraman může přemýšlet o zasvícení. Režisér by zase měl mít poznámky o dohodnutých principech ohledně záběrování – tyto informace aplikuje při tvorbě záběrů při psaní technického scénáře.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Jednotlivé aspekty mizanscény, se kterými musí kameraman pracovat a počítat, jsou prostředí, kostýmy a masky, osvětlování, pohyb, prostor a čas. Tyto prvky musí fungovat v rámci vyprávěného příběhu, ale také se musí vzájemně doplňovat. Kostým musí být vhodný pro postavu a její charakter, ale také musí korespondovat s vybraným prostředím a jeho barevností v rámci dosažení kýženého efektu. Stejně tak masky zdůrazňují výraz hercovi tváře, případně prvky těla, které hrají nějakou roli, se musí odvíjet od charakteru postavy.

Prostředí velmi ovlivňuje divákův vjem z obrazu, stejně tak vhodné umístění a množství rekvizit. Mnoho tvůrců u nás si to neuvědomuje a oproti americkým filmům je v našich filmech mnoho prázdných prostorů, nevyváženě či nevhodně vybavených či vybraných. Pokud se zaměříte v zahraničních filmech na logiku prostředí, často zjistíte, že jde o konstrukt, který výborně funguje v rámci filmového vyprávění, ale není reálný – častým prvkem jsou rozsvícené lampičky v dekoraci, které jsou buď v neobvyklém množství, nebo umístění, ale neustále zapnuté – krásně totiž dotváří atmosféru prostředí a vytváří světelné kontrasty v rámci jinak jednolitě mizanscény.

Dalším prvkem je umístění věcí, rekvizit a figur v prostoru v rovině i v hloubce. Barevnost jednotlivých prvků a kontrasty velmi dobře působí. Je dobré vytvářet harmonické kontrasty mezi popředím a pozadím, ať už barevností prostředí a kostýmů, či teplotou světla.

Kameraman je limitován rozpočtem, který je na techniku z celkových financí vyčleněn. Vzhledem k velkým pořizovacím nákladům na techniku se téměř vždy na jednotlivé projekty půjčuje. Průměrná cena je 1% pořizovací ceny na natáčecí den. Výhodou velkých projektů je, že na celém natáčení jsou k dispozici téměř všechny základní technické prostředky – steadicam, jeřáb, jízda, aj. Vyplatí se to např. z hlediska hromadných slev. Dalo by se říct, že čím menší projekt, tím důkladněji musí být připraven z hlediska používání technických prostředků, aby se půjčily jen na dobu nezbytně nutnou.